

mladi plus

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije

Ljubljana, 15.2. 2012

Mag. Andrej Vizjak,
Minister za delo, družino in socialne zadeve
gp.mddsz@gov.si
Kotnikova 28
1000 Ljubljana

ZADEVA: JAVNI POZIV MINISTRU ZA DELO, DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE

Spoštovani!

Vrsta mednarodnih organizacij že kar nekaj časa opozarja na težak socialni in ekonomski položaj mladih. Mednarodna organizacija dela (ILO) tako opozarja na dolgotrajno brezposelnost med mladimi, ki je v nekaterih državah nekajkrat večja kot pri starejših. Med leti 2007 in 2011 je na globalni ravni brez zaposlitve ostalo okoli 4 milijone mladih. Organizacija OECD je že aprila 2010 v enem izmed svojih poročil zapisala, da obstaja zelo resna skrb, da bo recesija proizvedla »izgubljeno generacijo« mladih z šibkimi zaposlitvenimi obeti. Najnovejše poročilo Združenih narodov (ZN) o mladih »World Youth Report« pa medtem opozarja na to, da se mladi vse prevečkrat znajdejo v položaju zaposlenih revnih, pri čemer pa še posebej opozarja na zaposlitveno segregacijo mladih žensk pri vstopu na trg dela. V Sloveniji pa so mladi ujeti v pogosto podplačano celodnevno fleksibilno delo z neplačanimi nadurami. Včasih pa se neplačane nadure prelijejo tudi v neplačani delovnik, saj kar nekaj mladih opravlja volontersko, torej neplačano pripravništvo.

Skratka – ne samo prihodnost, temveč že sedanjost je za mlade vse prej kot stabilna socialna in ekonomska spremenljivka. Prepričani smo, da se tovrstnega položaja mladih kot minister za delo, družino in socialne zadeve še kako zavedate. Vprašanje tukaj in zdaj je torej kako pristopiti k reševanju nastale situacije, kjer je mlade sram pokazati svoje diplome, ker jim otežujejo dostop do podplačane prekerne zaposlitve, kjer je vsaka druga oseba, ki se vpiše v evidenco brezposelnih na Zavodu RS za zaposlovanje tam zaradi izteka pogodbe za določen čas in kjer je vsaka četrta oseba v teh istih evidencah mlajša od 30 let?

Sami ste na svoji predstavitvi ministrske kandidature na matičnem odboru za delo, družino, socialne zadeve in invalide 9.2. 2012 sicer izpostavili željo po čimprejšnjem vključevanju mladih v delo, tudi preko programov aktivne politike zaposlovanja. Vendar pa se ponovno postavlja vprašanje – kako.

V pomoč k odgovoru na to vprašanje vas zato Sindikat Mladi plus kot pristojnega ministra poziva k takojšnjemu ukrepanju za izboljšanje prehoda mladih v kvalitetno zaposlitev preko naslednjih usmeritev:

Prvič) kot odziv na povečane zahteve delodajalcev glede izkušenj in z namenom zmanjševanja socialnih stisk mladih, ki opravljajo neplačana ali podplačana pripravništva, vidimo kot primeren ukrep vzpostavitev **nacionalne sheme plačanega pripravništva** v skladu z Evropsko listino o pripravništvih (»Charter on Internships«). Listina med drugim opredeljuje tudi naslednje merilo, ki jih mora pripravništvo izpolnjevati:

- dostojno plačilo za opravljeno delo, vključno s plačilom za nadure; to plačilo ne sme biti pod stopnjo revščine v EU v višini 60 odstotkov mediane dohodka ali nacionalne minimalne plače, če je to za pripravnika bolj ugodno. To plačilo mora biti v skladu z nalogami, ki jih izvaja pripravnik in delovnim časom (nadurno delo je potrebno dodatno ovrednotiti). Dohodki pripravnikov bi morali biti regulirani bodisi v zakonskih aktih, bodisi v kolektivnih pogodbah v skladu z nacionalno prakso.

Pri tem je potrebno upoštevati tudi sporočilo Evropskega sveta iz 30.1. 2012, ki med drugim zapiše, da je treba v sodelovanju s socialnimi partnerji znatno povečati število pripravništev in usposabljanj, da predstavljajo realne možnosti za mlade.

Drugič) Kot odziv na visoko brezposelnost med mladimi predlagamo implementacijo **Evropske garancije** za mlade, katero omenja tudi dokument Evropske komisije **Youth Opportunities Initiative** iz 20.12. 2011 z naslednjimi cilji:

- Vsaki mladi brezposelni osebi najkasneje v štirih mesecih zagotoviti službo, pripravništvo, nadaljnje izobraževanje ali službo kombinirano z izobraževanjem;
- Mladim zagotoviti dohodek, ki jim bo omogočal finančno neodvisnost

Zavedamo se, da so to »le« cilji, vendar pa se morajo prav zaradi njih čim prej vzpostaviti konkretni ukrepi za njihovo doseg. Seveda pa ukrepi nikakor ne smejo v imenu samega dviga zaposlenosti žrtvovati dostojnost zaposlitve.

Tretjič) Kot mehanizem spodbujanja zaposlovanja iskalcev prve zaposlitve, vas pozivamo k **pospešenemu črpanju sredstev iz Evropskih strukturnih skladov** tako v tej kot v naslednji finančni shemi za projekte, ki bodo spodbujali ustvarjanje dostojnih zaposlitvenih možnosti mladih. Primer reševanja dobre prakse je recimo projekt spodbujanja zaposlovanja iskalcev prve zaposlitve na področju socialnega varstva, v skupni vrednosti 9,5 mio EUR iz sredstev Evropskega socialnega sklada. Ali kakor je dobesedno zapisano v predlogu Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o Socialnem skladu in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1081 / 2006: *Cilj ESS naj bi bil spodbujanje zaposlovanja in podpora mobilnosti delavcev, naložbe v izobraževanje, usposobljenost in vseživljenjsko učenje, spodbujanje socialne vključenosti in boj proti revščini.*

Tudi sami ste na predstavitvi na matičnem odboru 9.2. 2012 omenili, da »imamo evropski denar za programe aktivne politike zaposlovanja«. Vendar pa si mladi ne želimo zgolj opisovanja stanja. Želimo si ukrepov, ki nam bodo povečali možnosti za dostojni vstop na trg dela.

Četrtič) Pozivamo vas k takojšnji implementaciji ukrepov, ki bodo **vzpostavili učinkovito podporno okolje za projekte socialnega podjetništva.**

Evropska komisija je 25.10. 2011 izdala dokument »Sporočilo Komisije evropskemu parlamentu, Svetu, Ekonomsko socialnemu odboru in odboru regij – Pobuda za socialno podjetništvo / Ustvarjanje ekosistema za spodbujanje socialnih podjetij kot ključnih akterjev socialnega podjetništva in socialnih inovacij«. V tem dokumentu si lahko med drugim preberemo, da je v okviru programa Evropske unije za socialne spremembe in socialne inovacije Evropska komisija predlagala, da se uvede evropski finančni instrument s sredstvi v višini 90 milijonov EUR ter tako socialnim podjetjem z naložbami v sklade za solidarnostne naložbe, instrumenti za lastni kapital in financiranje dolga. zagotoviti lažji dostop do finančnih sredstev za ustanovitev, razvoj in širitev.

Evropska komisija je prav tako predlagala, da se od leta 2014 v uredbe o Evropskem skladu za razvoj podeželja in evropskih strukturnih skladih uvede prednost za naložbe v socialna podjetja, da se zanje ustvari jasna pravna podlag, ter se državam članicam in regijam tako omogoči, da v programe strukturnih skladov in Evropskega sklada za razvoj podeželja v obdobju 2014–2020 vključijo usmerjene ukrepe.

Iz tega je razvidno, da tudi EU prepozna vrednost in pomembnost socialnih podjetij. Zato menimo, da Slovenija pri tem ne bi smela nazadovati in bi morala aktivno spodbujati socialno podjetništvo, seveda tudi s črpanjem sredstev iz Evropskih strukturnih skladov.

Tudi sami ste na predstavitvi na matičnem odboru 9.2. 2012 priznali pomembnost tega področja. A tukaj vas moramo dopolniti – socialno podjetništvo ne sme biti zgolj »odlagališče« za tako imenovane ranljive skupine, temveč podjetniški model, ki upošteva trajnostne ekonomske in socialne cilje.

V pričakovanju konkretnih ukrepov v korist ustvarjanja dostojnih zaposlitev za mlade vas pozdravlja Sindikat Mladi plus in v njegovem imenu

Predsednica

Sanja Leban